

Ar grozījumiem, kas izdarīti 2020.gada 9.jūnijā un 30.jūnijā

Rīgā 2020. gada 5. maijā

**Par aizdevuma pamatsummas maksājumu
pagaidu moratorija noteikšanu juridiskajām personām**

I. Moratorija sagatavošanas konteksts

Eiropas Banku iestāde (turpmāk tekstā – **EBI**) 2020.gada 2.aprīlī ir publicējusi vadlīnijas EBA/GL/2020/02 “Vadlīnijas normatīvu un nenormatīvu moratoriju noteikšanai aizdevuma maksājumiem, ņemot vērā COVID-19 krīzi” (turpmāk tekstā – **EBI vadlīnijas**) un arī 2020.gada 18.jūnijā pieņēmusi lēmumu pagarināt šo vadlīniju piemērošanu.

Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir informējusi Finanšu nozares asociāciju (turpmāk tekstā – **Asociācija**), ka šajos apstākļos nepastāv viens nozares mēroga nenormatīvs aizdevumu maksājumu moratorijs (turpmāk tekstā – **Moratorijs**), kurš atbilst EBI vadlīnijās noteiktajiem kritērijiem.

Visaptveroša moratorija ieviešana noteiktu kopējus, skaidrus un publiski pieejamus kritērijus aizdevuma pamatsummas atmaksas atlikšanai (turpmāk tekstā – **Labvēlības periods**).

Atsaucoties uz Eiropas Banku iestādes un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas aicinājumu izvērtēt iespēju noteikt nelegislatīvu nozares mēroga aizdevumu maksājumu moratoriju un piedāvājumu pārbaudīt šāda moratorija atbilstību Vadlīnijām, Asociācija piedāvā saviem biedriem un citām finanšu institūcijām, kuras darbojas Latvijā, vadīties pēc Moratorijā ietvertajiem principiem.

Šis Moratorijs ir pieejams visām kredītiestādēm, to meitasuzņēmumiem un filiālēm, kas darbojas Latvijā (turpmāk tekstā – **finanšu institūcija**). Citi Latvijas kredītiestāžu tirgus dalībnieki, kuri izsniedz kredītus juridiskajām personām, varētu izvēlēties individuāli sekot Moratorija noteikumiem.

Moratorijs neaptver visas juridisko personu saistības un nosaka saistību kopsummas sliekšni, ņemot vērā, ka lieliem uzņēmumiem un lielāka apmēra saistībām nepieciešama

individualizēta pieeja.

Saskaņā ar Moratoriju finanšu institūcijas nav tiesīgas apmainīties ar informāciju, ko var klasificēt kā bankas noslēpumu vai komercnoslēpumu, vai ko var uzskatīt par sensitīvu un privilēģētu informāciju.

Tomēr finanšu institūcijas tiek mudinātas būt atklātām un informēt sabiedrību par kopējo klientu skaitu un kopējo aizdevumu daudzumu, kam piešķirts Labvēlības periods saskaņā ar Moratoriju.

Finanšu institūcija, kura pievienojas Moratorijam, apņemas sniegt Finanšu un kapitāla tirgus komisijai EBI vadlīniju 17. punktā noteikto informāciju.

II. Finanšu institūcijas, kas pievienojas Moratorijam

Finanšu institūcija pievienojas Moratorija noteikumiem, par to informējot Asociāciju, Konkurences padomi un Finanšu un kapitāla tirgus komisiju. Finanšu iestāde, kurai speciālo atļauju izsniegt kredītus izdevis Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, informē arī Patērētāju tiesību aizsardzības centru. Papildus finanšu institūcija publisko būtisko informāciju par Moratoriju un faktu, ka tā ir izvēlējusies piemērot Moratoriju – norādot Moratorija piemērošanas tvērumu.

Finanšu institūcijai, kura pievienojas Moratorijam, ir jāizvēlas, vai attiecināt Moratoriju uz vienu vai abiem tā aptvertajiem kredītēšanas pakalpojumu veidiem: aizdevumiem un/vai lizingu.

III. Moratorija pagaidu piemērojamība

Šis Moratorijs ir izsludināts uz ierobežotu laiku. Moratorijs stājas spēkā dienā, kad tas publicēts Finanšu nozares asociācijas tīmekļa vietnē.

Moratorijs paliek spēkā, kamēr Asociācija paziņo par Moratorija beigām vai finanšu institūcija publiski paziņo un informē Asociāciju, Finanšu un kapitāla tirgus komisiju un Konkurences padomi par to, ka tā izstājas no Moratorija.

Neskarot iepriekš minēto, klientam (aizņēmējam) jāpiesakās izmantot Labvēlības periodu līdz 2020. gada 19. septembrim un lēmums par Moratorija piemērošanu klientam (aizņēmējam) finanšu iestādei jāpieņem līdz 2020. gada 30. septembrim.

Ja EBI pagarinās EBI vadlīniju piemērošanas periodu, ievērojot COVID-19 pandēmijas attīstību, tad Moratorija termiņš tiks atbilstoši pārskatīts.

IV. Vispārīgie principi

1. Moratorijs tiek izsludināts saistībā ar COVID-19 pandēmiju un tā mērķis ir rast risinājumu pandēmijas negatīvajai ietekmei uz klientu (aizņēmēju) finanšu situāciju.
2. Finanšu institūcija, kura pievienojas šim Moratorijam, apņemas Moratorijā noteiktajā termiņā grozīt aizdevuma pamatsummas (turpmāk tekstā kopā saukti – **aizdevumi**, ja nav noteikts citādi) maksājuma grafiku, ja aizdevuma līgumā paredzēta pamatsummas atmaksa pa daļām, ieskaitot:
  - a. visus finansēšanas instrumentus apgrozāmajam līdzekļiem ar obligāti samazināmu izlietošanas limitu (*izņemot, ja viss aizdevums tiek atmaksāts perioda beigās*) un
  - b. līzingu līgumus, kas nosaka pagaidu noteikumus nomātā aktīva vērtības atmaksai (*amortizētie aizdevumi*).
3. Klients Moratorija izpratnē ir juridiska persona (*neatkarīgi no tā, vai tam ir juridiskā personība vai tas ir individuālais komersants Komerclikuma izpratnē*).
4. Šis Moratorijs neattiecas uz aizdevuma līgumiem bez fiksēta atmaksas grafika (*ieskaitot kredītlīniju/kredītlimitu, pārsnieguma kredītu, kam nav obligāti samazināma izlietošanas limita*).
5. Ja vien Moratorija paziņojumā nav noteikts citādi, Moratorijs neietekmē citus aizdevuma līguma noteikumus. Atliekot aizdevuma pamatsummas atmaksu saskaņā ar šī Moratorija noteikumiem, netiek grozīts neviens cits aizdevuma līguma noteikums, izņemot šādus:
  - a. procentu likmes koriģēšana saskaņā ar EBI vadlīniju Preambulas 24. punktu;
  - b. finanšu institūcija un klients var vienoties par aizdevuma atmaksas termiņa pagarināšanu, lai samazinātu ikmēneša maksājumu, taču šādam pagarinājumam pēc mēnešu skaita nevajadzētu būt garākam par piešķirto Labvēlības periodu;
  - c. noteikumi, kas attiecas uz etalonlikmēm saskaņā ar attiecīgajām ES regulām un ECB rekomendācijām;
  - d. grozījumi, kas attiecas uz valsts garantiju vai citu valsts vai starptautiskas finanšu institūcijas instrumentu aizdevumu, apgrozāmo līdzekļu vai likviditātes jomā, lai palīdzētu klientam pārvarēt Covid-19 izraisītās finanšu grūtības. Minētās garantijas saņemšana vai pieteikšanās uz tādas saņemšanu nevar tikt uzskatīta par Labvēlības perioda piešķiršanas priekšnoteikumu.
6. Labvēlības perioda laikā finanšu institūcija var atteikties no prasības ievērot noteiktus līguma nosacījumus (*covenants*) [*finanšu konvenantes, piem., DEBT/EBITDA attiecību, DSCR, izņemot, piemēram, kovenantes, kas nosaka līdzekļu*

izlietojumu (borrowing base)], apjomā, kas nepieciešams Labvēlības perioda piešķiršanai un efektīvai īstenošanai.

7. Šis Moratorijs pilnībā vai daļēji (pēc klienta izvēles) atliek aizdevuma pamatsummas atmaksu uz Moratorijā noteikto periodu. Labvēlības periodā klientam jāturpina maksāt procenti, apdrošināšanas prēmijas un/vai citas aizdevuma līgumā paredzētās maksas, kas nav pamatsumma.
8. Moratorijs netiek piemērots, ja finanšu institūcija secina, ka Moratorija piemērošana nav ekonomiski pamatota, proti, ja klienta finanšu grūtības pastāvēja pirms 2020. gada 12. marta un/vai nav pārvaramas (varbūtība, ka klients būs spējīgs pildīt savas finanšu saistības, ir zema).
9. Moratorijs nekādā veidā netiek uzskatīts par šķērslī, lai:
  - a. uzsāktu jebkādu juridisku procedūru, kādu nosaka likums vai finanšu institūcijas un klienta noslēgtie darījumu dokumenti (*ieskaitot prasības attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma vai proliferācijas finansēšanas novēršanu vai starptautisko finanšu sankciju ievērošanu*);
  - b. pilnībā vai daļēji atceltu Labvēlības periodu, ja klients nepilda savas saistības, kuras saskaņā ar šo Moratoriju nav atceltas, vai arī ja finanšu institūcija konstatē, ka klienta finanšu stāvoklis ir pasliktinājies tiktāl, ka nav ticams, ka aizdevums tiks atmaksāts;
  - c. jebkurā laikā nodrošināt labākus noteikumus ārpus EBI vadlīniju tvērumā ietilpstošās pieejas (*aizdevuma klasifikācija jāizvērtē katrā gadījumā atsevišķi*).
10. Šis Moratorijs automātiski attiecas uz aizdevuma pamatsummas atlikšanas noteikumiem, ko finanšu institūcija piemērojusi saviem klientiem no 2020. gada 12. marta līdz šī Moratorija spēkā stāšanās dienai, ja tie atbilst šī Moratorija noteikumiem.
11. Labvēlības periodu var piešķirt tikai vienreiz, un nākamo labvēlības periodu var piešķirt atbilstoši finanšu iestādes politikai, un tas neietilpst EBI vadlīniju tvērumā (*aizdevumu klasifikācija jāapsver katrā gadījumā atsevišķi*). Ja Labvēlības periods klientam piešķirts laikā no 2020. gada 12. marta līdz Moratorija spēkā stāšanās dienai, finanšu institūcijai pēc klienta lūguma ir tiesības jau piešķirto Labvēlības periodu grozīt (*ja klienta gadījums atbilst Moratorija noteikumiem*) atbilstoši šim Moratorijam.
12. Finanšu institūcija drīkst iekasēt maksu par klienta tāda pieteikuma apstrādi, kas vērsts uz Labvēlības perioda iegūšanu un/vai tādu citu aizdevuma līguma noteikumu grozīšanu, kas koriģējami, lai piešķirtu vai īstenotu Labvēlības periodu. Ja šāda maksa tiek piemērota, tai jābūt samērīgai un tā nedrīkst pārsniegt pieteikuma apstrādes administratīvās izmaksas.

V. Atbilstības kritēriji

Papildus iepriekš izklāstītajiem Vispārīgajiem principiem klientam ir tiesības pieteikties Labvēlības periodam saskaņā ar šo Moratoriju, ja tiek ievēroti šādi kritēriji:

- a. aizdevums ir izsniegts pirms Moratorija stāšanās spēkā;
- b. klienta pamatdarbības veids nav azartspēles;
- c. klienta pašu kapitāls (*ja šāda prasība attiecas uz konkrēto klientu*) pēdējā noslēgtā finanšu gada beigās bija pozitīvs;
- d. kopējais saistību apjoms nepārsniedz **5 000 000 EUR**, rēķinot to kā atlikušās saistības kopā ar visiem citiem saņemtajiem un vēl neizmantotajiem aizdevumiem (*atskaitot uzkrātos procentus*), kas saņemti saskaņā ar visiem aizdevuma līgumiem (*ieskaitot šī Moratorija 4. punktā noteiktos aizdevuma līgumus*), kas noslēgti starp klientu (*un citām ar šo klientu saistītām personām Komerclikuma izpratnē*) no vienas puses un vienu konkrētu finanšu institūciju, kas darbojas Latvijā un piešķir Labvēlības periodu, no otras puses;
- e. 12 mēnešus pirms 2020. gada 12. marta nav būtiski (*vairāk par 30 dienām*) kavēta tādu saistību izpilde (*saistību nokavējums*), pret konkrēto finanšu institūciju, kura piešķir Labvēlības periodu;
- f. klientam nav paziņots par darījumu attiecību pārtraukšanu ar finanšu institūciju atbilstoši noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma vai proliferācijas finansēšanas novēršanas vai starptautisko finanšu sankciju ievērošanas noteikumiem un/vai starp klientu un finanšu institūciju saistošo dokumentu noteikumiem;
- g. klients nav informējis finanšu institūciju par savu nodomu nepildīt aizdevuma līgumu;
- h. pirms 2020. gada 12. marta vai Labvēlības perioda piemērošanas dienas klients nav pasludināts par maksātnespējīgu/bankrotējušu vai tam nav uzsākts tiesiskās aizsardzības process;
- i. klients finanšu institūcijai ir norādījis ar COVID-19 pandēmiju saistītu finanšu stāvokļa pasliktināšanās iemeslu un, ja finanšu institūcija to lūdz,– iesniedzis pierādījumus par COVID-19 pandēmijas ietekmi uz klienta spēju pildīt saistības un tā atbilstību Moratorija kritērijiem;
- j. klients rīkojas godprātīgi, kas ietver pilnīgu un atklātu sadarbību ar finanšu institūciju un precīzas informācijas sniegšanu tai;
- k. ir dokumentāri konstatējama klienta apņemšanās Labvēlības periodā un 6 mēnešus pēc Labvēlības perioda beigām neveikt nekādus maksājumus saviem akcionāriem, saistītajām personām, īpašniekiem un/vai ar tiem saistītām personām (*ieskaitot dividendes, aizdevumus vai aizdevumu atmaksa šīm personām*).

VI. Labvēlības periods

Labvēlības periods ir ne ilgāks par 6 mēnešiem pēc klienta izvēles.